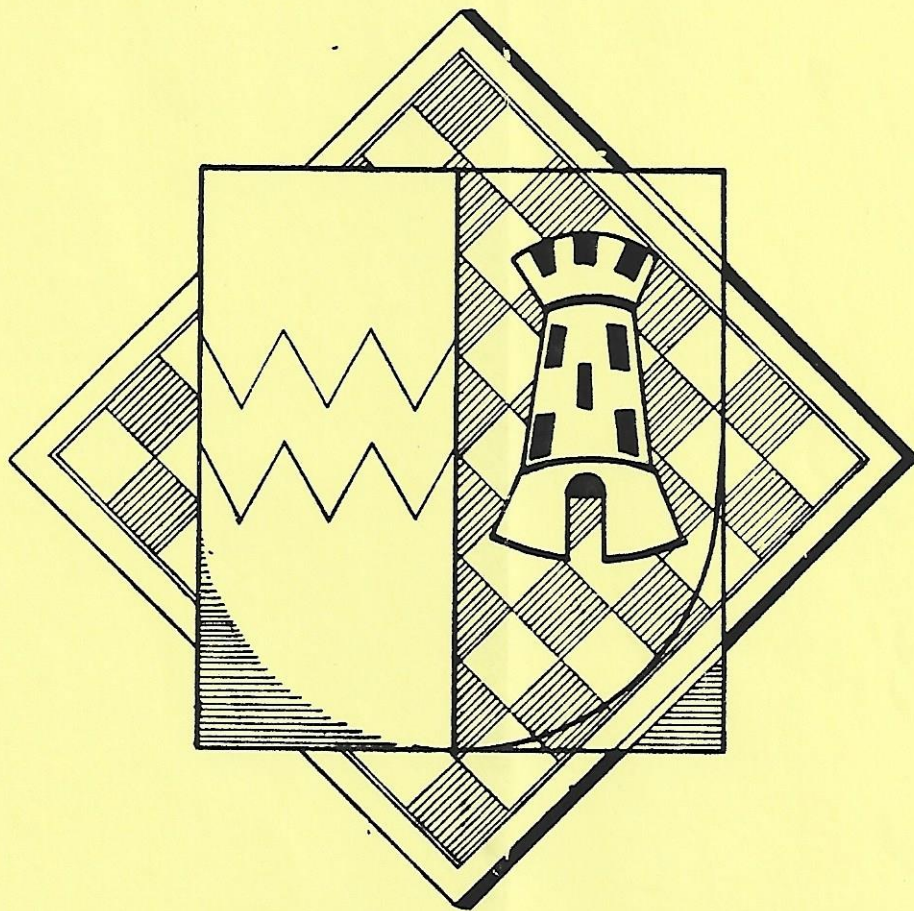

OVERSCHIE SCHAAKT

1109400 DEGELING M.
JOLIOTPLAATS 388
3069 TL ROTTERDAM

*Verenigingsavond elke vrijdag 20.00 uur.
Rotterdamse Rijweg 10, Overschie - Telefoon 15 76 20*

9/83

OVERSCHIE SCHAAKT

Klubblad van het Schaakgenootschap "OVERSCHIE" - Opgericht 23 JAN 1936

Hoofdred.: C.W. Feelders, Schans 119, 3025 VG Rotterdam. Tel. 010-770836

Verenigingsadres : Postbus 10207, 3004 AE Rotterdam

Verenigingsavond : Elke vrijdag van 20.00 tot 24.00 uur

Verenigingslokaal: Rotterdamse Rijweg 10, Overschie - telefoon 010-157620

Postgirorekening : 69 33 89

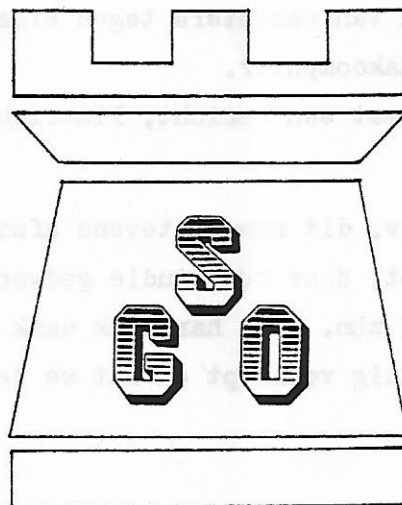
t.n.v. Penningmeester S.G. Overschie

Bankrekening : 25.46.81.018

BESTUUR

TELEFOON

Voorzitter	: F.F. van den Bergh, Wijnkoopsbaai 94 2904 BR Capelle a/d IJssel	010-507593
Secretaris	: A.A.M. de Greeve, Pieter Postlaan 77 3042 CJ Rotterdam	010-372782
Penningmeester	: M. Degeling, Joliotplaats 388 3069 TL Rotterdam	010-218290
Wedstrijdleider	: J.W. Bakker, Zernikeplaats 246 3068 ZR Rotterdam	010-213650
Commissaris van materiaal	: F.E.A. van Leeuwe, Coolhaven 54 B 3024 AD Rotterdam	010-767662

SEPTEMBER 1983.

V O O R W O O R D

Beste Mensen.

Op het moment dat u dit clubblad ter hand gesteld krijgt, hebben de meeste van u de vakantie alweer achter de rug. Ik hoop dat u het goed getroffen hebt, veel van de zon hebt genoten (dat zat, dunkt mij, deze zomer wel snor) en veel plezier beleefde aan strand, bos en heide of waar u ook maar hebt gerelaxed. U kunt dan tenminste weer fris aan de wintercompetitie gaan beginnen en uw nieuwe ideeën uitproberen zodat deze competitie net zo spannend zal worden als de zomercompetitie, die nu snel teneinde loopt. Om het moment van schrijven zijn er in de A-groep nog 4 kanshebbers voor de titel en in de B-groep hebben nog 5 leden uitzicht op de hoogste plaats.

Wat brengt dit nieuwe clubblad u? De ruggegraat wordt gevormd door Jaap van den Herik en computerschaak. Van de hand van Jaap is een artikel dat wij, met toestemming, hebben overgenomen uit Intermediair. Het handelt over computerschaak en werd geschreven n.a.v. de promotie van "onze" Jaap tot doctor in de Technische Wetenschappen aan de TH Delft. Wij wensen de jonge doctor en zijn familie van harte geluk met de behaalde graad. De meeste uwer kennen van den Herik reeds als auteur van vele artikelen in dit clubblad, van zijn schaakbijdragen aan het ochtendblad de T. en als redacteur van Schakend Nederland voor computerschaak; een nadere introductie is feitelijk overbodig. Toch heeft Dick Liefhebber zich daaraan gewaagd terwijl hij, in de van hem bekende stijl, bovendien een ooggetuige reportage geeft van de promotie. Peter Bor heeft een story geschreven, nu eens niet over het schaken, waarmee hij ons zijn schrijverstalent toont en Rinus Degeling besluit deze artikelenreeks met een aantal partijen van computers tegen elkaar en zijn "ontmoeting" met een gerobottiseerde schaakcomputer.

Dit geheel wordt gelardeerd met een bericht, limericks en besloten met de standen.

Jammer genoeg moeten we m.i.v. dit nummer tevens afscheidnemen van onze redacteur Rob Hopman. Hij ziet, door zijn studie gedwongen, geen kans nog langer redactioneel bezig te zijn. Rob, hartelijk dank voor je bijdragen, we hopen dat je studie voorspoedig verloopt en dat we je weer snel ins team mogen begroeten.

C.W. FEELDERS

P.S.

Bakker - Feelders 0-1

(Slechte stand zwart gevolgd door dameverlies van wit) Overschatting?????

Onderstaand treft u aan alle wedstrijddata voor de teams. In welk team u bent ingedeeld, vind u aan de ommezijde van dit blad. Noteer de voor u van belang zijnde data en zorg dat u dan beschikbaar bent!!!

DAG	D	A	T	U	M	OVERSCHIE	THUIS/UIT	TEGEN	te	
ZA	17	SEP	83	1			u	V.H.S.	2	Haarlem
VR	30	SEP			3		t	Maassluis	1	
		"				5	t	Charleur	8	
ZA	8	OKT		1			t	Moerwijk	1	Schiedam/Kethel Kralingen
DI	11	OKT			2		u	Groenoord	1	
DO	13	OKT				4	u	Onesimus	1	
DI	25	OKT				5	u	Volmac-Rotterdam	6	Kralingen
VR	28	OKT			3		u	Reeuwijk	2	
ZA	5	NOV		1			u	Rijswijk	1	Bergschenhoek
VR	11	NOV			2		u	E.B.S.V.	1	
		"				4	t	TIBBAB	1	
VR	18	NOV			3		t	Schiebroek/W.Reg.	3	
		"				5	t	Vrij????		
DO	1	DEC				4	u	H.V.O.	4	Vlaardingen
VR	2	DEC			2		t	Schiedam	1	
ZA	10	DEC		1			t	H.V.O.	1	
ZA	7	JAN	84	1			u	Volmac-Rotterdam	3	Kralingen Vlaardingen
VR	13	JAN			3		u	Shell	1	
		"				5	t	Spijkenisse	7	
DI	24	JAN			2		u	S.O.-'81	2	Ommoord
VR	27	JAN				4	t	IJsselmonde	2	
VR	3	FEB			3		t	S.O.-'81	3	
		"				5	u	Unilever	2	
ZA	4	FEB		1			u	D.D.	2	Den Haag
DI	14	FEB				4	u	Berkel	2	
VR	17	FEB			2		t	Shah Mata	1	
VR	24	FEB				3	t	Rock	1	
		"				5	t	Capelle	4	
ZA	10	MRT		1			t	L&T-Eindhoven	2	
DI	13	MRT			2		u	Lombardijen	1	
VR	16	MRT				4	t	Krimpen a/d IJssel	4	
DO	22	MRT			3		u	H.V.O.	2	
		"				5	u	Wester Toren	2	
ZA	31	MRT		1			u	Het Witte Paard	1	Sas van Gent (Z)
DO	5	APR				4	u	Schiebroek/W.Reg.	4	
VR	6	APR			2		t	NRSG/Wm.Steinitz	1	
ZA	28	APR		1			t	Middelburg	1	

INDELING WINTERCOMPETITIE 1983/84.

Door diverse omstandigheden is de indeling in 4 tienkampen dit seizoen niet goed mogelijk. Daarom heb ik gebruik gemaakt van het mandaat dat de Algemene Vergadering mij op 6 mei l.l. gaf en 3 groepen van 14 samengesteld, die 9 ronden volgens het Zwitsers-systeem zullen spelen.

De indeling luidt:

GROEP-1	NR.	GROEP-2	GROEP-3
Korver P de	1	Pijpers H M	Steenis J P van
Giessen A L v/d	2	Klapwijk J	Jorem T
Jong J L de	3	Vos G de	Kalkman J M
Blonet J	4	Leeuwe F E A van	Takkenberg G
Everwijn A	5	Oosthoek S	Doornheim J L
Hopman R	6	Bergh F F v/d	Bor P H F
Bakker J W	7	Seele A	Vervetjes W J
Segers A J	8	Gids W F de	Tegelaar J
Kloek R J	9	Ooms J H	Boers L
Greeve A A M de	10	Feelders C W	Ooms G
Slaa J	11	Bangert A	Hinterding G B
Degeling M	12	Lignos I	Verkaik D
Liefhebber D P	13	Hoeksma J H	Deniz S
Vaart J v/d	14	Teeffelen M G L van	Dallau P J

De vaste speeldagen zijn:

GROEPEN	SPEELDATUM	RONDE
1-2-3-4	23 SEP 1983	1
1-2-3-4	14 OKT	2
2-3-4	4 NOV	3
1	18 NOV	3
2-3-4	25 NOV	4
1	16 DEC	4
1-2-3-4	23 DEC	5
1-2-3-4	21 JAN 1984	6
1-2-3-4	10 FEB	7
1-2-3-4	2 MRT	8
1-2-3-4	13 APR	9

Naast bovenstaande groepen zal een JEUGDGROEP worden geformeerd waarin minimaal een dubbele competitie zal worden gespeeld. Indeling en programma volgen zo spoedig mogelijk.

Ook de promotie- en degradatie-regeling benevens de rechten op een plaats in een bepaald team voor het seizoen 1984/85 volgen zo spoedig mogelijk. Ik wens u allen een heel prettig schaakseizoen en hoop dat het u mag brengen wat u er van verwacht. Veel succes.

J.W. BAKKER

EEN BEZOEK AAN DE DOKTER

Het was even lang nadenken, maar ik ben er weer ingeslaagd. Ik heb een titel bedacht voor mijn stuk, die de meeste lezers thans doet besluiten over te gaan op het volgende artikel. Het gros der mensen is immers afkerig van dokters, laat staan dat ze een of ander walgelijk verhaal over een bezoek aan zo'n heerschap lezen.

De koppigen onder u, de lezers van Story, Privé en het Beste, zullen wel doorlezen. Het spijt me, u bent niet meer te bekeren. U zult dit verhaal lezen, u zult er niks van op steken, u zult zich wellicht ergeren, maar u gaat gewoon door met het lezen van alles wat los en vast is. Het zij zo.

Het was warm die middag van mijn bezoek aan de dokter. In de auto naar mijn dokter in Delft becroop mij het verlokkelijke gevoel dat in Scheveningen het bier wel eens ijskoud kon staan, maar langer dan tien minuten had ik het niet.

Rinus, mijn chauffeur, keek tijdens de rit wat moeilijk, bijna Albinstegangambieterig, maar het bleek gelukkig niet van structurele aard.

In Delft aangekomen wachtte me een onaangename verrassing. Er stond reeds een behoorlijke file patiënten voor de dokter. Mijn dokter had op die warme middag niet over belangstelling te klagen.

Ik denk, dat hij het verdient: Dr. van den Herik. Bij het betreden van het auditorium zag ik hem op het podium staan. Zijn kuif was wat gecultiveerder en verder viel mij op dat hij net zo gekleed was als ik op 5 april 1972 toen ik Ria Roodnat laat op de avond zowaar nog over de drempel kon tillen. Hij was een weinig nerveus, maar dan alleen voor insiders, zoals diegenen, die zich zijn blik herinneren bij de manoeuvre Da5-b4 in z'n partij tegen Pilnik, die hij overigens glorieus won.

Dr. van den Herik

Terwijl ik een goede plaats koos, een beetje links van het midden, zoals een dorpspoliticus betaamt, gingen mijn gedachten terug naar april 1960. In die maand ontmoette ik hem voor het eerst. Op het Paasvoetbaltoernooi had ik zojuist met Marnix I met 1-0 verloren, omdat ene Jan Ravestein een dubbele Rietberger sprong op een onbenullig terugspeelballetje met noodlottig 1-0 gevolg. Met knarsende tanden waagde ik m'n blik aan het aanschouwen van MarnixIII. Als speler van het eerste wierp ik een tijdje hautaine blikken - spelers van het eerste kijken uit z fbescherming altijd zo naar de verrichtingen van de zwoegers van een lager team -. maar al snel verdween het hautaine uit mijn blik om plaats te maken voor uitdrukkingen van uiterste verbazing en verdrongen vertedering.

Op de rechtsbackplaats van Marnix II speelde een ventje met ongelooflijk witte benen. Zo lekker wit, u kent dat wellicht niet, de droom van OMO en consorten. Behalve dat witte viel het ruige op. Elke tegenstander, die het waagde in z'n

buurt te komen, werd "gelaseremd".

Ik heb nog nooit iemand zo zien rauzen.

De zaal vult zich nog steeds. Ik druk handen en pleeg woorden.

De De Vrijen ! Hij nog altijd met de blik van een senator en zij, a lady.

Heerlijk die aardige mensen hier te zien. Hoe zou het met Roel zijn en Margriet ?

Ik zat geloof ik, in de vierde voor de eerste keer - vanaf vier ging ik op het Gym dubbel tellen - toen ik los van incidentele ontmoetingen weer structureel in beeld kwam bij v.d. Herik, of liever bij Kuif, want zo ging hij toen door z'n (Molenlaan)leven. Jaap was al een tijdje waanzinnig verliefd op een zekere Caïssa. Vanuit deze intense verliefdheid promoveerde hij het schaakspel nogal op school. Hij zocht als kopman van het tweede schaakteam van Marnix een zesde speler.

Het oog was op mij gevallen om voor mij onduidelijke motieven want verder dan 3 verloren partijtjes tegen een zekere Jan Kalmijn had ik het niet gebracht. Wanhopig legde ik hem uit slechts de loop der stukken te kennen, maar ik maakte toen kennelijk zo'n intelligente indruk dat ik prompt tot bord 6 van Marnix II werd verheven. Ik kocht Bouwmeester I en stortte me in de strijd op de 64 velden. Reeds toen al mocht ik mij verheugen in het gezelschap van een jonkvrouw wording. Aan bord 5 speelde Ada vd Giessen.--.

De zaal loopt vol. Wilschut schuift met minzame glimlach voorbij. Arnold Hammer en vrouw ! Zij nog altijd slank en mooi. Arnold is veranderd. Hij is dikker geworden, maar dat taaie, dat felle, dat 3. a3 tegen het Nimzo Indisch zit nog steeds in de ogen. Bakker en v.d. Bergh schuiven aan. Kuypers gaat linksbuiten zitten. Kerkhof voegt rechts in, Wout van Veen aan het wiel Leo Lievaart gaat ergens voorin zitten.

Hoeveel uren, middagen, nachten enz. heb ik niet doorgebracht in dat gezellige pand aan de Molenlaan. Vluggerend, analyserend, ouwehoerend, slapend, genietend van een gastvrijheid die uniek was

Mijmerend over hun gastvrijheid zie ik ze vooraan plaatsnemen. Twee aardige al wat oudere mensen. Wat moeten ze vandaag trots zijn. En terecht! Een tijd lang hadden ze een winkel in Overschie. Ik kocht er klompen voor mijn kinderen en dronk er een kop thee. Met Moe v.d. Herik had ik steevast vluchtige ontmoetingen bij Koos, onze wederzijdse groenteboer, die duur en altijd open is om me wat contaminerend uit te drukken.

Het ritueel gaat beginnen. In den beginne waan ik mij op een openbare terechtstelling. De rol van de deurwaarder is wat dieper uitgewerkt, v.d. Herik is geen verdachte en de kamer is meer dan meervoudig, maar verder

Iemand in de zaal - kennelijk behorend bij de regie - begint een betoog waar slechts weinigen en zeker ondergetekende enig brood van lustten.

Tot mijn tevredenheid beantwoordt Jaap de opponent met dezelfde wereldvreemde

taal, maar kennelijk dermate goed dat hij nog niet de koffers naar Pijnacker moet pakken.

Ineens sta ik weer in de kelder van het Marnix Gymnasium. Temidden van de fietsen speelt zich een eenvoudige schets voor drie heren af: De promovendus, rector Wijtzes en bord 6 voor Marnix II. De schets eindigde zonder happy end maar met het uitstoten van 3 letters (voor de goede oplossingen van dit woord, dat in voetbalstadions bij de standaarduitrusting behoort van elke supporter die ook een dierenvriend is looft de redactie in het kader van de bezuinigingen geen prijs uit).

De schrijver van deze dramatische schets voor 3 heren had mijn rol wat terughoudend behandeld. Ik had nauwelijks tekst, maar ik deed wel mee.

De Heer zij geprezen !

De vragen c.q. lichte mataanvallen gaan door. De antwoorden volgen. Ze zijn vrij bevredigend, zelfs voor mij. Soms betrap ik mij erop, dat ik het bijna kan volgen. Verheugend voor een man, die nog altijd leeft van $a+b=c$ en de stelling dat het axioma van de kortste verbinding tussen 2 punten een rechte lijn is niet meer dan een axioma is. Dit lezend heeft U spijt nog steeds te lezen, maar ik had u gewaarschuwd. Diegenen, die in een vlaag van waanzin nog steeds geen spijt hebben verwijs ik naar mijn bundel "urine" die binnenkort bij de uitgeverij "De luie wesp" het levenslicht zal zien. Ook bij dit soort zaken speelt tijdnoed een rol. Midden in een betoog schrijdt de dame, die ik eerder vergeleek met de rol van deurwaarder, het podium op en geeft enige onverwachte en toch wel ongewone stootsignalen, geheel in strijd met haar waardigheid. Zij heeft kennelijk met haar signaal in de sfeer van oprotkoffie niet veel begrepen van de sfeer van deze promotie.

Wat heb ik allemaal niet meegemaakt met deze bijna Dr. van den Herik. De bierweek in Breda, de giechelende meisjes, Buik en Kuif verdwenen, m'n beroemde dialoog met Pery op het marktplein. De brommer in de sloot bij Heereveen, de nul in het Jeugdkampioenschap tegen John v.d. Berg en de tevergeefse nazorg met Toon Hermans op de televisie. De klompvoet in de kerk van Hattem en het warme onthaal bij de plaatselijke dominee zonder Pery, die sindsdien het atheïsme verlaten heeft. De $3\frac{1}{2}-2\frac{1}{2}$ nederlaag tegen pater Krekelberg ondanks onze mooie punten. Mijn door Lievaart ingezegende huwelijk met Buik in het bed van je ouders, na een dolle schaaknacht. Mijn historische opstel "De kunst van het gesprek", dat bij Troost een 9 scoorde, waarop Kuip hetzelfde opstel hanterend in een klas lager de devaluatie naar 6 moest ervaren.....

Mijn half in Driemerlo en jouw half tegen Lodewijk Prins en het vervelende gesprek in de trein.

Het spel is uit. Ik keer terug uit mijn herinneringsland en sta aan het bier. Als de file voor de dokter wat aanvaardbaar is sluit ik me aan. Ik wacht gedul-

dig en dan druk ik je hand. Eindelijk bij de dokter. Ik spreek enige teksten, als zovelen. Ik kus Letty. Mijn hand gaat teder langs Larissen, Seada en Kirsten. Dan is het voorbij en zit ik bij Rinus in de auto. Ik kijk naar buiten en glimlach. Ik ben trots op de dokter.

Toen je zeer terecht in Oudewater viel voor een vrouw gelukstelegramde ik :
"Gefeliciteerd met je Damewinst".

Nu: Letty, proficiat met Dr. v.d. Herik.

DPL

Een hoge piet die kampeerde in een tent
zei tegen een langslopende agent

wat vindt u van het weer in dit land
toen zei de agent heel nonchalant

och het regent regent

CWF

KALENDER

83 - Sept.	9	Einde zomercompetitie 1983
	16	Start wintercompetitie
Okt.	1	HVO 45 jaar
Dec.	30	Fiesta Del Vitesse De Caissa
84 Apr.	13	Einde wintercompetitie
	20	Goede Vrijdag (wel clubavond)
	27	Koldertournooi
Mei	4	Uur-Tournooi 1e helft
	5	" 2e helft
	11	Jaarvergadering
	18	Start zomercompetitie 1984

Een schaker uit Rotterdam,
die voor Overschie uitkwam.

Had eens erg veel tijd tekort,
en zag plots een dame op zijn bord.

Mag U raden hoe die daar kwam.

P.B.

Jaap van den Herik

De kansloze nederlaag van Karpov

Hoe groot is de kans dat een schaakcomputer het niveau van grootmeester of zelfs van wereldkampioen zal bereiken? Beroepsschakers zelf verschillen daarover van mening. Professor dr. Max Euwe heeft in een schaakprogramma nooit een wereldkampioen gezien. Andere schakers zijn ervan overtuigd dat de computer in de toekomst de mens zal overspelen. Technisch gesproken wordt die mogelijkheid steeds groter, onder andere door de ontwikkeling van kunstmatige-intelligentiesystemen. In het kader van zijn promotie-onderzoek vroeg Jaap van den Herik enige grootmeesters in hoeverre zij beducht zijn voor schaakcomputers en wat zij ervan vinden als deze ook aan toernooien zouden deelnemen.

De stijging van de speelsterkte van schaakcomputers is onmiskenbaar. Omstreeks 1970 speelden de beste programma's nog op het niveau van een beginneling. Op dit moment kan de speelsterkte van de regerende computerschaakwereldkampioen, het programma Belle (ontworpen door de Amerikanen Ken Thompson en Joe Condon), geschat worden op 'zwak-hoofdklasse-niveau' (ELO-rating 1 2100-2200).

De vraag is nu of er iets te zeggen valt over de mate van waarschijnlijkheid dat de speelsterkte van een schaakprogramma stijgt tot grootmeesterniveau (2500 ELO-punten), tot het niveau van een wereldkampioenskandidaat (2650 ELO-punten) of nog hoger. Er is a priori geen reden om een dergelijke stijging van de speelsterkte voor onmogelijk te houden. Daarnaast is het interessant na te gaan welke gevolgen voor de schaakwereld verwacht mogen worden van zo'n stijging.

Het ontwikkelen van eindspelen is de Achilles-hiel van schaakcomputers. Om het niveau van grootmeester of zelfs wereldkampioenskandidaat te bereiken, zal met name het gedrag op dit punt moeten worden verbeterd. In programma-technische zin is er dan ook veel aandacht besteed aan wetenschappelijk onderzoek op het gebied van eindspelen. Aan de TH-Delft zijn intelligente, op kennis gebaseerde systemen gebouwd die enig inzicht geven in de manier waarop grootmeesters

bepaalde stellingen afwikkelen. Een netwerk van programma's dat geredigeerd wordt door een stuurprogramma, zal schaakprogramma's in staat stellen om een verfijning van patronen te implementeren. Een voorbeeld van een dergelijk programma is het aan de TH Delft ontwikkelde PION, dat op een Gemix-computer van TNO draait en regelmatig in toernooien uitkomt. Uiteindelijk moet zelfs een beschrijving van de gehele schaaktheorie (het in regels omzetten van kennis uit boeken) niet uitgesloten worden geacht.

Een dergelijke aanpak leidt tot mijn eerste speculatieve bewering: *De speelsterkte van schaakprogramma's zal omstreeks het jaar 2000 hoger zijn dan de speelsterkte van de huidige menselijke wereldkampioen.*

Wanneer dit precies zal gebeuren is een vraag van ondergeschikt belang. Om de uitspraak niet 'vaag' te houden stellen we als uiterste grens het jaar 2020. Hiermee is expliciet aangegeven dat het schaakspel voor een computer een moeilijk spel is om met een zekere mate van perfectie (grootmeesterlijke standaards) te worden gespeeld.

Grootmeester

Uit een sociaal-psychologisch onderzoek door mij verricht in samenwerking met de hoogleraren A. D. de Groot en J. de Jong-Grieveld, is onder andere gebleken dat de

mate van beduchtheid voor schaakcomputers afhankelijk is van speelsterkte en leeftijd. Bij jongeren overweegt een geloof in een stijging van de speelsterkte van computers; zij zien daarin dan ook een zekere bedreiging van het beroepsschaak zoals dat thans bestaat. Grootmeesters komen meestal tot de uitspraak dat zij zelf althans niets te duchten hebben.

Een belangrijk punt is de veronderstelde uiteindelijke speelsterkte van schaakcomputers. Wat denken grootmeesters daarvan?

Timman: 'Ja, kijk als je het in ELO-punten uitdrukt, dan denk ik dat de computer niet meer dan laten we zeggen 2500 ELO-punten kan krijgen.' (22 juni 1980)

Sosonko: 'Ik schat de kansen van de schaakcomputer bijzonder hoog, in alle opzichten. Hij wordt een veel sterkere speler. Ik ben ervan overtuigd dat hij de mens gaat verslaan.'

In hoeveel jaar zie je dat gebeuren?

'Dat is moeilijk te zeggen. Kijk, nog maar een jaar of vijf geleden dacht men: 'Nou computer, en dit en dat; hij is zo zwak en het is allemaal maar grappig'. Maar kijk nu eens, de computer versloeg Stean en Browne. (.....) Okay, het was incidenteel, maar toch Ik denk dat het nog voor of anders rond het jaar 2000 gebeurt.' (26 augustus 1980)